

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
11. NOV.
1992

Letnik XLVII.
Štev. 45 (2680)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

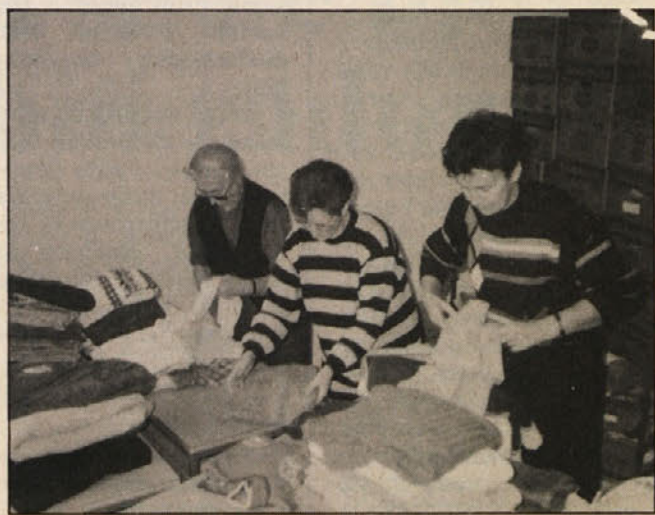
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
40 tolarjev
P. b. b.

Sturm na Kosovu

V petek je v delegaciji Helsinški Federation na Kosovo odpotoval tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm. Skupina ima namen preučiti položaj kosovskih Albancev, in njihove možnosti za pouk v materinem jeziku.

Zbiralna akcija ZSŽ

Zveza slovenskih žena se je na svojem zadnjem sestanku odločila, da izvede zbiralno akcijo oblačil, ki so namenjena begunskim otrokom z vojnega področja in ki so zdaj v zbirnem centru v Mežici na Koroškem.

Na poziv se je odzvalo presenetljivo veliko število žena, saj so v 12 dneh zbrale veliko količino oblačil.

Nabralo pa se je tudi nekaj denarja, s katerim bodo žene

v glavnem nakupile potrebna zdravila in sanitetni material (za okrog 30.000 šil)

Podjetje Sienčnik iz Dobrle vasi pa je brezplačno dalo na razpolago avtobus, s katerim bodo v Mežico prepeljali, kar je zbranega, tudi šofer se je svojemu plačilu odpovedal! Hvala!

Na sliki žene, ki so zbrana oblačila še sortirale in jih skrbno zložile v kartonske škatle.

Koroški Slovenci pri Drnovšku

Dan pred uradnim obiskom avstrijskega zveznega kanclerja Vranitzkega v Sloveniji je ministrski predsednik Republike Slovenije sprejel delegacijo ZSO in NSKS. Dr. Marjan Sturm in dr. Matevž Grilc sta Drnovšku obrazložila svoja stališča glede položaja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem in poudarila, da je treba vztrajati na izpolnitvi 7. člena državne pogodbe.

Prioriteta zahtev je pri otroških vrtcih, saj želimo dvojezične skupine povsod tam, kjer je vsaj pet prijav. Ob sklepanju bilateralne pogodbe naj bo upoštevana tudi manjšina.

Dr. Drnovšek naj bi na zveznega kanclerja tudi apeliral, da bi sklepe sosveta vlada tudi upoštevala, v nasprotnem primeru svet ni tisto, zaradi česar je bil ustanovljen. Prav tako Slovenci na Koroškem želimo razširitev televizijskih in radijskih oddaj.

Dr. Sturm je tudi predlagal, naj se Avstrija in Slovenija domenita za učenje jezika svojega sosedu, saj bi tako v veliki meri omilili majšinsko problematiko v obeh državah.

Bo tudi Avstrija sklenila sporazum o manjšinah?

Ob uradnem obisku avstrijskega kanclerja dr. Franza Vranitzkega v Sloveniji je bila v razgovorih s slovenskim premierom ena od pomembnih tem tudi vprašanje zaščite slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Vranitzky je položaj Slovencev v Avstriji sicer ocenil kot „nikoli boljši kot zdaj“, Drnovšek, ki je dan pred prihodom avstrijskega kanclerja sprejel predstavnike koroških Slovencev, pa je opozoril na nekatere nerešene probleme, predvsem na področju vzgoje in izobraževanja. Obljuba Vranitzkega, da bo

Avstrija še bolj prisluhnila potrebam slovenske narodne skupnosti, je vsekakor spodbudna. Dokaz za razumevanje potreb naj bi bilo tudi zvišanje podpore narodnim skupnostim v prihodnjem letu, in sicer z 22 na 38 milijonov šilingov.

Ker pa je Slovenija prav na drugi dan kanclerjevega obiska z Madžarsko podpisala sporazum o zaščiti manjšin, ga je slovenska stran kar takoj predložila avstrijski delegaciji, Janez Drnovšek pa je ob tem dejal, da bi bila Slovenija zelo zadovoljna, če bi podoben

sporazum lahko podpisala tudi z Avstrijo.

V pogovorih so se dotaknili tudi statusa nemške manjšine v Sloveniji in se domenili, da bodo v prihodnjih mesecih potekali pogovori, na osnovi katerih bosta obe strani oblikovali skupno politično mnenje.

Sicer pa je bil Vranitzkijev obisk namenjen predvsem utjevanju gospodarskih in političnih odnosov. Konkretno teme s področja gospodarstva so bile energetika (Savske elektrarne, JE Krško, sanacija TE Šoštanj), trans-

port (modernizacija slovenskih železnic, izgradnja cestne strukture, luka Koper), bančništvo in zavarovalništvo. Avstrija je Sloveniji pripravljena pomagati pri njenem vključevanju v evropske gospodarske in finančne asociacije, v Svetovno banko in Mednarodni denarni sklad. Ob tem pa sta oba premiera podpisala meddržavni sporazum o zračnem prometu.

Vranitzky je obiskal tudi Maribor, slovenskobistriš kemu begunskemu centru pa je izročil avstrijsko darilo – 6 milijonov šilingov. J.R.

Preberite:

Komentar dr.
Kristjana Schellandra
– str. 2

Pogovor o dvojezičnem
šolstvu
– str. 3

Marička – Ikarusova
krstna uprizoritev
– str. 4

Mohorjeva ima
novega predsednika
– str. 5

Ziljani praznujejo
100 let posojilnice
– str. 6

Koroška ponosna na
dvojezično TAK
– str. 7

Ambrozy: pravno izvedljiv edinole integracijski model

V Bilčovsu, kjer so imeli člani deželne vlade iz vrst SPÖ skupno klavzuro z regionalnimi zastopniki, je namestnik deželnega glavarja dr. Ambrozy razložil stališča do nekaterih problemov.

Ena od točk je bilo tudi stališče do zastopstva koroških Slovencev v deželnem zboru. Ambrozy je samo potrdil že izrečeno prepričanje, da je na današnji pravni osnovi edino izvedljiv integracijski model, vse drugo (kot je n.pr. črtanje klavzule za osnovni mandat) pa je v pristojnosti zvezne vlade oz. ustave.

Na vprašanje, če bi tak govornik za manjšine, integriran v stranki, bil prav tako podvržen klubski disciplini (Klubzwang), pa je Ambrozy odgovoril, da bi imel seveda drugačno pozicijo kot njegovi

kolegi. Vse stranke bi morale imeti na svojih listah take zastopnike, saj ne gre, da bi odgovornost za sožitje v deželi nosila ena sama oseba; vse stranke so zanj soodgovorne.

Nadalje je Ambrozy povedal, da bo sprememba volilnega reda za volitve v deželni zbor prilagojena tistim po vsej Avstriji, za direktno voljenje deželnega glavarja pa prav tako teče diskusija v vseh zveznih deželah. Če bo prišlo do konkretnih dogovorov, bo treba spremeniti ustavo.

Oglas FPÖ pa da služi s polovičnimi resnicami samo razburjanju duhov v deželi, saj ne drži, da bo domovina razprodana tujcem; tujci, ki imajo že vsaj pet let stalno bivališče v Avstriji, so tukaj zaposleni in plačujejo davke. S.W.

Koncert Slovenske prosvetne zveze

Kol'kor kapljic, tol'ko let

Nedelja, 15. 11., ob 14.30

Velika dvorana
Neue Burg v Velikovcu

Sodelujejo:

- Ljubljanski oktet
- Vaščani pojo
- Moški zbor SPD Trta
- Moški zbor SPD Valentin Polanšek
- Mešani zbor PD Sele
- Mešani zbor Podjuna
- Folklorna skupina s Krasa

moderator: Janez Hočevar-Rifle

Kancler Vranitzky je ob svojem obisku v Sloveniji izjavil, da je želja po skupni poti – skupna. Dejansko je dosti zadev in nalog, katerih reševanje je v interesu obeh držav.

Avstrija ima možnost pomagati Sloveniji odpreti vrata v zanjo važne mednarodne ustanove, kot sta EFTA in Mednarodni denarni sklad, ji nuditi pomoč na področjih šolanja, izobraževanja in menedž-

KOMENTAR

dr. Kristijana Schellandra

Kam bo vodila avstrijsko-slovenska skupna pot?

menta in ji pomagati z gospodarskim sodelovanjem.

Z ozirom na tragična dogajanja nekoliko bolj južno pa ima Avstrija ves interes na stabilni sosedni Sloveniji, na rešitvi ekoloških in varnostnih problemov z ozirom na elektrarno v Šoštanju ter nuklearko v Krškem, in seveda na ugodnih okoliščinah za gospodarsko sodelovanje. Vrsta avstrijskih podjetij in bank se hoče udeležiti v Sloveniji.

Obisk Vranitzkega je bil prvi uradni obisk šefa neke zahodne države v samostojni Sloveniji. To je pozitiven signal, pa tudi neke vrste odškodnina za kanclerjevo svoječasno nekoliko predolgo zavlačevanje priznanja Slovenije. Zdaj naj bi sledila še konkretne dejanja.

Najvažnejša podpora, ki jo Slovenija potrebuje, je normalno gospodarsko sodelovanje. Na področjih, kjer je odločilen vpliv vlade, npr. v odnosu do Slovenije še vedno nekam zadržano poslovno politiko Avstrijske kontrolne banke, ki prevzema jamstva za avstrijski izvoz, bi vlada lahko zastopala bolj širokogrudno politiko. S tem bi se olajšalo financiranje potrebnega slovenskega uvoza – predvsem investicijskih sredstev – iz Avstrije, ki bi Sloveniji pomagali razviti njen gospodarski in izvozni potencial. Čim hitreje naj bi se odobrila sredstva za gradnjo in modernizacijo elektrarn in prišlo naj bi do sklenitve sporazumov, ki bi nasploh

olajšali gospodarsko sodelovanje glede na carine in promet.

Avstrijski gospodarski partnerji naj bi se tudi zavedali, da angažma v Sloveniji ne sme biti enosmernica. Upravičene kritike je deležna npr. hčerka največje avstrijske banke v Ljubljani, ki je pridobila visok delež hranilnih vlog Slovencev v devizah, pri odobravanju posojil in financiranja slovenskega gospodarstva pa je več kot previdna. Vmes je Banka Slovenije reagirala na takšne pojave tako, da bo dovoljenja za neomejeno poslovanje tujih bank dajala samo, če se bodo le-te vključile tudi v saniranje slovenskega bančnega gospodarstva.

Možnosti za sodelovanje v obojestransko korist je zadosti. Za Avstrijo je Slovenija z ozirom na zunanjo trgovino kljub majhnosti zanimiv in važen partner. Veliko breme, ki ga Slovenija nosi s sprejetjem ogromnega števila beguncev iz vojnih območij bivše Jugoslavije, posredno zmanjšuje probleme, katere bi sicer morala dodatno prenašati bogatejša Avstrija. Sloveniji pa lahko naša država nudi koristno pomoč pri mednarodni uveljavitvi in modernizaciji gospodarstva.

Če bo avstrijski strani uspelo ukrotiti ponekod nastopajoče tendence prepotentnosti, Sloveniji pa razviti potrebno samozavest, potem bosta obe državi na skupni poti dobro napredovati.

Prof. Anton Pelinka o politični kulturi

V petek, 30. novembra, je znani politolog univ. prof. dr. Anton Pelinka na povabilo izobraževalne delavnice Zelenih (Grüne Bildungswerkstatt Kärnten/Koroška) predaval o politični kulturi in sliki zgodovine, ki si jo ustvarja vsaka družba.

Pelinka je bil pred nedavnim tarča napadov s strani KHD in Haiderja, in sicer ob čaščenju stoletnice Steinacherjevega rojstva letos, 5. julija, v Tinjah, ker se je bil drznil kritizirati strankarske voditelje, da prevzemajo pokroviteljstvo nad proslavo, ki je namenjena človeku, ki je bil med drugim tudi nacist. Ti napadi so bili neposredni povod za zeleno izobraževalno delavnico, da je strokovnjaka povabila na pogovor o omenjeni tematiki in zastavila vprašanje, ali je možno častiti "abwehrkämpferja" Steinacherja, hkrati pa pozabiti na nemškega nacionalista in nacista Steinacherja.

Kot podijski diskutanti so bili povabljeni Andrea Lauritsch (germanistka in zgodovinarica, ki piše disertacijo o tematiki koroškega plebiscita v nemško-avstrijski, slovenski in italijanski literaturi in umetnosti), Arthur Boelderl (študent filozofije, zastopnik ÖH na univerzi v Celovcu), Franz Marenits (poslovodja Zelene alternative Koroške) ter Marjan Sturm (ZSO), ki so vsak iz svojih raziskovanj oz. politične prakse prispevali k tematiki.

V uvodnem referatu, ki so mu sledili podijski prispevki in splošna diskusija, je prof. Pelinka razvil pet tez:

1. Vsaka dežela ima politično kulturo, ki si jo zasluži; politiki je ne morejo kratkoročno spreminjati, to gre le počasi v okviru dolgotrajnih izobraževalnih procesov. Skratka: ni Haider napravil Koroške, kakršna je, ampak Koroška je omogočila Haiderja, kakor prej tudi Wagnerja.

2. Vsaka politična kultura ima svoje tabuje. Glede na podobo, ki si jo ustvarja družba o svoji zgodovini, to pomeni, da je ta slika selektivna: družba izbira, vidi samo to, kar je za njeno samozavest ugodno. Tabuji

imajo med drugim funkcijo, da ustvarjajo politično lojalnost (soglasje z vladajočo strukturo, ideologijo itd.).

3. Eden največjih tabujev za drugo Republiko Avstrijo je avstrijska vloga storilca v drugi svetovni vojni na strani nacistične Nemčije; vedno se vidi samo del resnice: Avstrija kot "žrtev Nemčije". Dejstvo pa je, da je bila "domovina" nacizma prav Avstrija, in to izvirajoč še iz nacionalnih konfliktov habsburške monarhije, kjer so "nacionalno ogrožena" področja bila rodovitna tla za predhodnice nacistične stranke. NSDAP je bila prva uspešna masovna oz. ljudska stranka v modernem smislu (moderne Massen- bzw. Volkspartei) v Avstriji. Po letu 1985 (član avstrijske vlade Frischenschlager pozdravi Rederja), predvsem pa po letu 1986 ("Waldheim") se more Avstrija vedno manj oklepiti starega tabuja, in to navzven in navznoter.

4. Politično kulturo Koroške karakterizira dejstvo, da se iz javne zavesti izrinjajo vse specifične povezave med koroškim nemškim nacionalizmom in nacizmom. Politika nasproti Slovincem ima - z izjemo pregona - kontinuiteto od konca monarhije preko 1. republike in nacizma do 2. republike. "Abwehrkampf" se vrednoti samo v smislu, da se je "Koroška" branila proti napadu "od zunaj", v resnici pa je to dogajanje treba videti tudi kot "državljsko vojno". Drug primer: partizani so bili neglede na zločine, ki so jih storile tudi te enote, del protihitlerjevske koalicije in brez te na koroških tleh ne bi bilo demokracije.

5. Če se posamezniki ali skupine ne držijo zgodovinskih tabujev, jih družba sankcionira in skuša njihovo mnenje in njih same izrivati.

Edina možnost za razvoj bolj odprte politične kulture je, da se ljudje vedno spet skušajo soočiti z zgodovino, predvsem s konfliktnimi situacijami, da dopustijo pogled tudi na boleča poglavja lastne zgodovine. Tako soočanje z zgodovino je potrebno stalne demokratične vaje, je poudaril Pelinka.

VABILO na vseavstrijsko koordinacijsko srečanje v zadevi „Avstrija – prva?“

Jörg Haider skuša svoj nacionalni potencial razširiti s Koroške na vso Avstrijo, za kar mu med drugim služi tudi „ljudska zahteva“ o tujcih. Razne skupine pripravljajo akcije proti taki zahtevi, vendar povečini brez medsebojnih dogovarjanj.

Zveza slovenskih organizacij in dvojezični tednik Tango se zato ponujata kot koordinatorja vseh, ki nasprotujejo iracionalnim, etničnim in nacionalnim miselnim vzorcem. Vsi, ki se čutijo soodgovorne za demokracijo in človekove pravice v državi, so vabljeni danes,

v sredo, 11. novembra 1992, ob 19 uri v restavracijo Volkshof v Celovcu, Bahnhofstraße 44

Dr. Marjan Sturm, predsednik ZSO

Mag. Larissa Krainer-Kaiser
Tango

V Sloveniji spet nova revija

V Ljubljani je izšla revija „Priatelj“, ki zaenkrat izhaja še „periodično“, ima pa namen postati mesečnik. Glavni in odgovorni urednik je Tadej Bratok, ki smo ga nekoč že spoznali kot dopisnika iz Slovenije pri Našem tedniku. Kot izdajatelj je vpisana firma UVAM iz Celovca, ki se je doslej ukvarjala predvsem z izdajanjem nakupovalnih vodičev po Avstriji za Slovence.

Evropski dokumentacijski center

Komisija Evropske skupnosti je na celovski univerzi ustanovila dokumentacijski center, kar pomeni priznanje za kontinuirano delo in ukvarjanje z vprašanji integracijskih procesov v Evropi in z vprašanji Evropske skupnosti.

Center hrani vse, kar ES objavlja, tako npr. uradni list ES, zakone Evropskega sodišča in statistične podatke (Eurostat). Poleg tega so v njem na razpolago tudi specialne dokumentacije o delovnem trgu, gospodarski in finančni politiki, regionalni politiki, okolju itd.

Evropski dokumentacijski center deluje v okviru Univerzitetne knjižnice in je odprt od ponedeljka do petka od 9. do 19. ure (v petek do 18. ure).

Oskrunjenje židovskih grobov

Potem ko so desni ekstremisti oskrunili židovske nagrobne na pokopališču v Zelezem na Gradiščanskem, je zvezna poslanka Terezija Stoisič ostro obsodila to dejanje in vse stranke in grupacije, predvsem pa politike pozvala, da skupno in demonstrativno pokopališče očistijo nacionalsocialističnih parol.

„Desni radikalizem, protimanjšinski in antisemitski napadi ter rasistični barbarizem se ne ustavijo niti pred mrtvimi. Zdaj je potrebno, da se vsa dežela solidarizira z

židovsko narodno skupnostjo. Nas vse mora biti sram za tiste, ki so oskrunili pokopne,“ je rekla Stoisičeva.

Nacionalsocialistične parole na židovskih grobovih in parola „Heil Haider“ so po mnenju poslanice Stoisič samo prvi znaki radikalizacije politične klime v Avstriji. Apelirala je na gradiščanske Hrvate in Madžare, da se masivno uprejo desnemu radikalizmu, kajti Židje so bili vselej prve žrtve barbarške agresije, nikoli pa ne edine in ne zadnje.

Kancler Vranitzky ob ogledu stare Ljubljane.

Aktualni pogovor

Pogovor opravil in
povzel Jože Rovšek

z vodjo oddelka za manjšinsko šolstvo pri Koroškem deželni šolskem svetu Francem Wiegelejem in inšpektorjem za slovenski jezik dr. Antonom Feinigom.

Stanje se izboljšuje, a še ne moremo biti zadovoljni!

Kolikor je bilo poročil o letošnjem dvojezičnem šolstvu na Koroškem, toliko je bilo tudi različnih interpretacij. Največkrat pa se zgodi, da vse prijavljene učence in dijake na različnih šolskih stopnjah in k različnim oblikam učenja slovenščine označimo kot učence pri dvojezičnem pouku. Podatek, da se letos na Koroškem uči slovenskega jezika 2953 učencev, velja torej za vse oblike. Da bi jih bilo toliko dejansko prijavljenih k dvojezičnemu pouku, so le naše pobožne želje, ki pa se še dolgo ne bodo uresničile. O dejanskem stanju smo se pogovarjali z vodjo manjšinskošolskega oddelka Francem Wiegelejem in inšpektorjem dr. Antonom Feinigom.

Kakšno je resnično stanje na področju dvojezičnega šolstva, se v zadnjih letih res kažejo pozitivni premiki ali pa s prijavljenimi k predmetu slovenščina in vaje iz slovenščine polnimo rastoče število in ugotovljamo porast?

Wiegele: „Moram reči, da se je situacija na šolah v zadnjih letih resnično izboljšala. Odnos do slovenskega jezika je pozitiven. Je pa še nekaj izjem, vendar zelo malo. Pred nami je še veliko dela, da o dvojezičnosti informiramo vse učence in starše. Prav zato smo letos prvič uradno izdali informativno brošuro Zweisprachiger Unterricht in Kärnten 1+1=2. Njen namen je, da starše z njo v čim večji meri prepričamo o prednostih dvojezičnosti. Najbolj pomembne so nam prijave k dvojezičnemu pouku, vse ostale oblike so seveda manj kvalitetne.“

Kako je z vajami iz slovenščine?

Wiegele: „To je lahko dodatna oblika za učence, ki slabo ali pa sploh ne obvladajo slovenskega jezika, ali pa glavna oblika učenja slovenščine, kot npr. v Volšperku, kjer nimamo dvojezičnega pouka. To je bolj komunikativni tečaj, da učenci osvojijo nekaj osnove iz slovenskega jezika.“

Kako si razlagate ta pozitivni pojav v Volšperku?

Feinig: „Pritisk je popustil. Prej so vsakega, ki je svojega otroka prijavil k slovenščini, ožigosali za Slovenca, sedaj pa ni več tako in tisti, ki se vsaj nekoliko čutijo Slovence ali pa so nam naklonjeni, se tega ne bojijo več pokazati, zato tudi prijavljajo svoje otroke.“

Ali so za pouk pri raznih oblikah slovenskega jezika postavljene oz. predpisane stopnje znanja, ki naj bi jih učenec dosegel?

Wiegele: „To je precej različno. Tisti učenec, ki pride iz

slovenske družine, mora slovenščino seveda bolje obvladati kot učenec z nemško materinščino. Vendar je tudi za te učence zelo pomembno, da se srečajo s slovenskim jezikom. Naučijo naj se petsto do tisoč besed, ki jih v preprostih stavkih znajo tudi uporabljati.“

Koliko je torej zares dvojezičnih šolarjev?

Wiegele: „Če upoštevamo še 4. stopnjo ljudske šole, jih je na veljavnostnem območju 1291, v Celovcu dodatno 118, v Selah in na Komlju jih je na višji stopnji 11, na predšolski stopnji jih je 67, k vjam iz slovenščine pa je v ljudskih šolah prijavljenih 207 učencev. Skupno torej približno 1700.“

Na glavnih šolah se slovenščine letos uči 25 učencev manj kot lani (275), kar pa je posledica splošnega upadanja števila učencev na tej vrsti šol.“

Feinig: „Ostalo so dijaki na slovenski gimnaziji, dvojezični trgovski akademiji, v šolah v Šentpetru in Šentrupertu in drugih strokovnih in splošnoizobraževalnih srednjih in višjih šolah. Prav pri zadnjih pa je zelo težko govoriti o natančnem številu. Dijaki se resda prijavijo, vendar se zgodi, da ob vrsti dejavnosti težko najdemo skupno uro za izbirni predmet slovenščine. Tak primer je bil lani v Vetrinju, kjer za pet prijavljenih nikakor nismo mogli uskladiti urnika. Podobno je letos na gostinski šoli v Beljaku, kjer jih od 12 prijavljenih pouk slovenščine obiskuje samo pet. Toda to so izključno objektivni organizacijski problemi.“

Sicer pa se slovenščina v Beljaku kar dobro uveljavlja!

Wiegele: „Da, tudi to omenite, da je na področju srednjega šolstva razvoj pozitiven.“

Feinig: „Na mojem področju tudi Spittal, samo v Trgu ni za enkrat še nič, ven-

dar bom tudi tam poskušal z ravnateljem kaj storiti.“

Na 17šolah ni bilo prijav. Ali so tam sploh še osnovni pogoji, da bi pouk, v kolikor bi prišlo do prijav, lahko potekal?

Wiegele: „Ponekod bi bilo težko spet začeti. S pomanjkanjem učiteljev imamo nasploh težave.“

Če se že sedaj ukvarjate s pomanjkanjem dvojezičnih učiteljev, kako pa boste organizirali pouk, ko bo ta pouk razširjen tudi na četrti razred, kje boste našli 50 do 60 dodatnih učiteljev?

šolstvo italijanske narodnosti po potrebi dobijo učitelje iz Italije. Kaj ne mislite, da bi bila taka rešitev možna tudi na Koroškem, na osnovi nekakšnega sporazuma med Slovenijo in Avstrijo?

Feinig: „To bi bila seveda dobra rešitev.“

Wiegele: „To bi bilo potrebno rešiti najprej na politični ravni. Tudi o takih možnostih bo potrebno razmisliti.“

Feinig: „Pri tem moram pripomniti, da v zadnjem času deželni šolski svet z Ljubljano skoraj nima stikov. Prej, zadnji dve leti, smo s šolskim ministrstvom in slovenskim zavodom za šolstvo že zelo dobro sodelovali in tudi zaradi tega se je pri nas odnos do dvojezičnega šolstva spreminjal, zdaj pa kot bi odrezal. S Koroško kot da v Ljubljani nočejo imeti nobenih stikov. Samo z Dunajem. Dvojezični pouk pa je tu na Koroškem in tu ga moramo izvajati.“

Bi bila vidva osebno zadovoljna s stopnjo znanja slovenskega jezika vajinih otrok, ki bi ga pridobili v sedanji dvojezični šoli oz. pri drugih oblikah pouka slovenščine?

Wiegele: „Nikdar seveda

sne skupine, v katerih učitelji preverjajo nove metode, spremlja pa jih center za šolske poskuse. Taka skupina je npr. tudi v Šentjakobu.“

Feinig: „Saj tečejo poskusi, tudi moja hčerka Tatjana ima tako skupino, vendar takega izboljšanja ni mogoče doseči tako hitro kot bi si želeli. Za enojezičnega učenca je slovenski jezik zelo težak.“

Wiegele: „Mi ne bi smeli govoriti o jeziku manjšine, ker to slovenščino že samo po sebi degradira, ampak o drugem jeziku. To učenje je pa še vedno povezano s številnimi predsodki.“

Poznate dvojezično šolstvo v Prekmurju?

Wiegele: „Da, toda tam se vse začne že v vrtcu, tam madžarski jezik v okolju ni podcenjevan.“

Deželni glavar Zernatto je dejal, da je ponosen, ker je celovška dvojezična akademija zgled tudi za druge dežele. Bo tudi dvojezična šola kdaj dosegla tako raven?

Wiegele: „Izboljšave, spreminjajoča se klima in boljši odnos oblasti vodijo v to smer. Kar zapišite, da deželni glavar Zernatto podpira naša prizadevanja, pa tudi namestnik Ambrozij.“

Vodja manjšinskošolskega oddelka Franz Wiegele in inšpektor dr. Anton Feinig.

Wiegele: „O tem močno razmišljam. Do tega bo zagotovo prišlo. Zame je pomembno, da se zakon ureni postopoma. Mislim, da bomo imeli vsaj do pet let precejšnje težave, da bomo morali paziti, da bomo priskrbeli dovolj učiteljev in da morda tisti, ki so usposobljeni za dvojezični pouk, za ta čas prevzamejo po dva oddelka.“

Feinig: „Prva leta bo seveda zelo težko. To bo neposredno zadevalo tudi pouk slovenščine na višji stopnji.“

Na Obali v Sloveniji ob pomanjkanju učiteljev za

ne smemo biti zadovoljni. V jeziku se zahteve spreminjajo in vsak dan se lahko naučijo nekaj novega.“

Feinig: „Pripomnil bi, da v ljudsko šolo prihajajo otroci z različnim znanjem in neznanjem slovenščine. Takega otroka je zelo težko naučiti kaj več, kot se to ta čas dogaja. Zato je tako pomembno, da bi starši z otroki že doma govorili slovensko. To je najbolj pomembno, brez tega bo slovenski jezik kljub urejenim razmeram v šolstvu še nadalje pešal.“

Wiegele: „Za izboljšanje rezultatov imamo tudi posku-

Kaj pa področje usposabljanja učiteljev? Bi ne bilo potrebno, da bi študentje vsaj en semester poslušali predavanja v Ljubljani in si tako izboljšali nivo jezikovnega znanja?

Wiegele: „To bi bilo seveda zelo potrebno. Izmenjavo študentov, tudi iz Italije, bi morali urediti s programi v okviru DS Alpe-Jadran.“

Feinig: „To bi bilo potrebno urediti tudi za enake pogoje prakse dijakov trgovske akademije in drugih poklicnih šol.“

Obema prav lepa hvala za pogovor.

KULTURNI KOTIČEK

Kol'kor kapljic
tol'ko let!

„Radi se jih učite, pa še rajši popevajte jih, si polepšati svoje življenje, si poslati svoje veselje, pa tudi najboljše svoje trpljenje. Vesele pesem žalostno serce ovedri... hočete šolo z lepim petjem greti, bodo vam deca vesela v šolo hodili in se radi učili, veliko bolj lahko vam bo. Dobra volja potrebuje vina, da jo oveseli, dobra šola pa lepega petja, da jo oživi.“ Tako je zapisal škof A.M. Slomšek o pivskih in šaljivih pesmih, o pesmih, ki v repertoarju slovenskega zborovskega petja zavzema pomembno mesto.

Slovensko pesemsko izročilo vsebuje precej veliko število pesmi, ki pozdravljajo visnko trto in vino. Najrazličnejše zdravice in številne napitnice spodbujajo veselje do pesmi in petja. Hvala vinske trte in vina je vsebina večine pivskih pesmi, saj slovenska pesem skoraj ne pozna druge pijače kot vino.

Mesec november je za slovenske napitnice še posebnega pomena. To ni le čas žalosti, ampak tudi veselje časa starodavnih jesenskih zahvalnih praznovanj. Martinovo – praznik novega vina ima, svoj izvor v poganskih ljudskih običajih. Tedaj se je ljudstvo po končanih jesenskih poljskih opravilih zahvaljevalo bogovom za dobro letino. Krščanstvo tega običaja ni prezrlo, ampak ga je prevzelo, zato je svetnik sveti Martin na dan svojega godu

prevzel stare šege, ki so tko dobile nove ime – Martinovo. Ljudstvo je praznovalo, pelo in si dajalo duška z dobro, m svežo in žlahtno kapljico.

Na Koroškem martinovanje ni tako zasidrano kot v drugih slovenskih krajih. Pri nas razen v nekaterih primerih vinska trta ni uspevala. Ohranili pa so se razni običaji in praznovanja, ki so povezana z zdravicami in napitnicami. Življenjski prazniki, posebni dosežki v življenju posameznika in ljuski običaji so bili vedno povod za veselje in dobro razpoloženje. Oboje pa je spremljala žlahtna pijača. Nedeljskih koncert SPZ v Velikovcu soupada z martinovanjem. To bo koncert, za katerega so nastopajoči zbori pripravili sporedu ustrezno samo pivske in pesmi o vinu. Folklorna skupina s Krasa bo s predstavljivo „osmice“, to je martinovanja na Primorskem, pokazala, kako se je ohranil priljubljeni ljuski običaj in kako ga je z glasbeno in plesno priredbo mogoče stilizirati kot živ ljuski običaj.

Kulturiranega petja o vinu najbrž nismo več vajeni, asociacije z razuzdanostjo, ki nastaja ob pitju so ob tem zelo žive, toda, da je vino žlahten dar, ki naj ga človek uživa po pameti in zmerno, naj bi pokazal tudi nedeljski koncert v Velikovcu.

J. Malle

„Marička“ – Ikarusov višek

Napovedi so se uresničile. Koreografska predstava „Marička“ je višek tega plesnega gledališča. Škoda! Če gledališče ne napreduje, stagnira ali celo nazaduje. Tega pa se je prav pri Ikarusu najbolj bati. Najbrž ne gre za nepresegljivost te predstave, za dosežen plafon igralcev-plesalcev in koreografa Zdravka Haderlapa, tudi ne za preutrujenost ali naveličanost, ampak je vzrok zunaj ansambla, zato pa bolj odločujoč, lahko celo usoden. Manjka denarcev. Dunaj sicer pomaga, Koroška bolj malo. Kot da si ne želi tovrstnega gledališča. Ne bodimo črnogledi, a zaskrbljeni smo upravičeno.

Marička: ideja, inscenacija, koreografija: Zdravko Haderlap, scenografija: Joachim Peter, dramaturška svetovalka: Maja Haderlap, koreografski in tehnični nasveti: Theodor Eugen, glasba: Stephan Bodzin.

Plešejo: Barbara Wiegele, Marička: Katrin Grumeth, Uradnik, Politik: Miloš Bajc-Bajzelj, Maričkin oče: Erich Bacher, Maričkina mati: Karin Kreutzer, Madona, „majhen Adi“: Maria Konrad, Maričkin ljubimec: Stefan Ciomaga, Duhovnik, Škof: Liviu Tunariu, Velepsestnik, Vojna: Wolfgang Pöllauer, Muzikant: Zdravko Haderlap.

Po uri in pol dolgi predstavi brez odmora smo bili celo gledalci utrujeni. Od plesalcev je teklo. Naporno, tako telesno kot izrazno. V nekaterih asociacijah je ideja spominjala na pred leti izvedeno dramsko uprizoritev Buge waz primi. Tudi dramaturška nit je bila blizu. Pregled koroške zgodovine tega stoletja obeh narodnosti je bila skoraj preveč zajetna tema, čeprav je bila impresivna, simbolno odlično izdelana in tudi izvedena. Poosebljenje Maričke, dekleta v svoji dvojni podobi, je z dvema plesalkama uspe-

lo, lahko pa bi si jo predstavljali tudi v eni osebi; razdvojenost koroške duše bi to mirno dopuščala.

Dramaturgija se je pogumno obregnila ob značilne znane postaje deželne polpreteklosti, se zadržala v koroške tabuje, razkrinkala dvoiličnost in prilagodljivost tako

fraka kot talarja, postavila v osrednjo vlogo hajmatlerje, ki so obstali na svojih nogah v vsakem obdobju in preživeli vse spremembe. Zelo impresivni so bili prizori izselitve, marširanja nacizma, folklorno poneumljajoča prireditvev, ljudska (slovenska) glasba v rešetkastem getu.

Koreograf je temo obdelal z gibom, ki občasno zahteva pravo akrobatsko usposobljenost. Glasba mu je dala obilo podpore, scenografija je bila funkcionalna in fleksibilna.

Za razloček je bilo komaj opaziti in ločiti profesionalne plesalce od amaterskih. Ansambel je dosegel veliko notranjo kohezijo. Marička, ta gosposka in ta revna, prilagodljiva in uporna, v uniformi oblastnikov in okrvavljena, je bila sicer osrednja figura, a v njeno zgodbo so odločilno posegale prav tako dominantne vloge.

In še bolha v ušesu: ob sicer nekoliko nejasnem zaključju ne bi bilo napak med vzdihujoče stavke v usodo predanih vtakniti tudi kakega slovenskega. Že zaradi obravnavane teme!

Predstave bodo v Celovcu tekle še ves teden. Prav bi bilo, da si jih ogleda čim več ljudi, tudi takih, ki bi zaradi svoje ležernosti Ikarusu utegnili zaviti vrat.

Jože Rovšek

V nedeljo v Velikovcu:

Zdravice in
pesmi o vinu

Čeprav Koroška že dolgo ni več vinorodna dežela, pa je prav, da se ob Martinovem poveselimo tudi v kulturi. Slovenska prosvetna zveza je za svoj letošnji osrednji koncert izbrala zdravice in pesmi o vinu.

Te vrste pesmi pa se navadno prepevajo ob dobrem razpoloženju, ki ga je težko ustvariti ob klasični in včasih kar togi postavitvi zborov. Zato je k sodelovanju za režijsko popestritev koncerta povabila znanega koreografa Janeza Mejača, ki nam je o koncertu povedal: „Ta koncert ne bo vsakdanji. Zbori se ne bodo menjavali na odru, temveč jih bo vseh pet oblikovalo velik grozd. Slovenec, človek, ki (po pameti) pije od rojstva do smrti, pri tem seveda ne more biti brez kozarca ali majolike, zato jih bodo imeli tudi naši pevci, z njimi si bodo nazdravljali, s čemer bo dosežena neka živahnost, razgibanost.“

V slovenski ljudski kulturi so zdravice in pesmi o vinu seveda izraz določenega zadovoljstva po trdem delu, ob praznikih, zaključkih velikih del, kot so žetev, ličkanje, trgatev, na Martinovo, ko iz mošta nastane vino. Prihodnja nedelja pa je kot naš lašč prav Martinova.

Koncert bo samo vokalen, brez nevarnosti, da bi se sprevrgel v slovenski muzikantenštadl.

Prav vsega Janez Mejač ni hotel izdati, rekel pa je, da se zbori, ki bodo sodelovali, pripravljajo resno in z vnemo. Kol'kor kapljic, tol'ko let pa bo pelo vseh sto pevcev. Zagotovo bo prava poživitev tudi nastop folklorne skupine s Krasa, Ljubljanskega okteta in povezovanje znanega igralca in humorista Janeza Hočevarja-Rifleta.

Srečamo se torej v nedeljo ob pol treh v Neue Burg v Velikovcu!

Marička – usoda ženske?

Marička, dekla na kmetih, zlorabljen od moških, ki so prihajali k njej v hlev. Marička živi z živalmi, pogovarja se s kravami in z otroki, ker jo je podedeželska družba potisnila na rob že v prvih letih njenega življenja. Ne preostane ji niti kanček upanja v boljše bodočnost: izkoriščali so njeno delovno silo, zlorabljali njeno telo, ji vzeli otroka, jo sterilizirali...

Marička nima druge možnosti, kot da se izogiblje ljudi, zasovraži moške in še bolj – samo sebe. V mazohističnih napadih si z nožem zadaja globoke rane, si skuša vzeti življenje.

Hrup, ki postaja vse bolj glasen, strahoten krik in ženska, ki se s komolci in na kolenih potiska naprej.

Ženska, ki na svojih ramenih nosi ranjenca. Ženske, ki prevzamejo delo na kmetiji, ko moški pišejo zgodovino: žalujoče, brezgibne in zaprte v kletki družbenih norm (pravil), iz katerih je le težko najti pot v svobodo. Ženska, ki se žrtvuje „na tem svetu“ in upa na plačilo „nekoč v nebesih“, ki se

skuša osvoboditi jarma svoje usode in je zato le še bolj tepena. Boj med ženskama, med svetnico in kurbo, ti dve nam kaj rada lepi (tudi slovenska) družba.

Moški, ki snubi žensko in jo – po spolni združitvi spet odrine in jo opljuva; ženske, ki rojevajo otroke: čim več, tem bolje za narod. So ženske le orodje moških, njihove podaljšane roke?

Zlorabljeno Maričko v svoji bolečini spremlja le še sentimentalna melodija, neke vrste „love story“; še znorela bo! Rešitev najde slednjič v zatajitvi svoje identitete: obleče si moško obleko.

„Marička“ je bil naslov plesne predstave „Ikarusa“, kot pa je prostor koroške dekline bil nekje na robu družbe, je Maričko enaka (ženska) usoda doletela tudi pri predstavi: „izgubila“ se je v političnem dogajanju zadnjih petdesetih, šestdesetih let, v moških domenah kot so politika, vojska, Cerkev, deloma tudi kultura.

Števkava Vavti

Mohorjeva kot spomenik in svetilnik slovenstva

Podpora naporom za zastopstvo koroških Slovencev

Prejšnjo sredo se je v Sloskovek domu predstavil novi predsednik celovške Mohorjeve družbe, rektor doma v Tinjah dr. Jože Kopeinig.

„Strokovno znanje, delovna disciplina, predvsem pa istovetenje z načeli in pravili Mohorjeve družbe so najboljše izhodišče in poročstvo, da bo Mohorjeva ostala zvesta svoji duhovni tradiciji in da bo tudi z isto vneto kot doslej uresničevala sedanje in prihodnje naloge in se ne bo izmikala izzivom časa, temveč nanje odgovarjala z bero dobrih knjig in drugih ponudb. Mohorjeva želi biti in ostati na duhovnem in gospodarskem slovenskem tržišču prisotna s svojo lastno ponudbo, svesta si svojega poslanstva in tudi zavezana svoji odgovornosti za verski in narodni razcvet slovenskih dijakov na Koroškem in tudi Slovencev povsod po svetu. Tako stoji Mohorjeva pred nami in tudi med nami kot spomenik samopomoči Slovencev na Koroškem, hkrati pa tudi kot svetilnik, ki sveti preko naših deželnih in tudi narodnostnih meja. Kot najstarejša naša kulturna ustanova ima sicer svoja častna leta, a v srcu je ostala mlada

in mladostna, dejavna in podjetna, privlačna in prijazna samozavestna“, je dejal novi predsednik Jože Kopeinig.

Direktor dr. Anton Koren je orisal sedanje stanje Mohorjeve in spregovoril o nalogah za prihodnje obdobje. Po velikih gospodarskih težavah še pred desetimi leti stoji sedaj na solidnih gospodarskih temeljih.

Za prihodnje namerava Mohorjeva obdržati vse doslejšnje dejavnosti na osnovi zdravih gospodarskih temeljev. Med novimi nalogami pa je direktor Koren navedel premestitev tiskarne iz cen-

tralne stavbe na mestno periferijo, gradbeno preureditev in posodobitev študentskega doma Korotan na Dunaju, za katerega je načrte izdelal znani arhitekt prof. Boris Podrecca in ki bo stala 30 milijonov šilingov.

V narodnopolitični zadevi Mohorjeva podpira ustanovitev demokratičnega zastopstva koroških Slovencev, „ki bo bolj učinkovito zastopalo naše interese. Pod trenutnimi razmerami trpi tudi naša ustanova,“ dejal je direktor Koren.

Jože Rovšek

Predsednik Mohorjeve družbe dr. Jože Kopeinig in direktor dr. Anton Koren.

Izreden uspeh Kelicha in Ogrisa!

23. in 24. oktobra je bilo v Innsbrucku 10. alpsko tekmovanje ljudskih pevcev in muzikantov. Od 6000 prijavljenih so izbrali 650 tekmovalcev iz Avstrije, Nemčije, Slovenije, Švice in Italije. Nagrade je podeljevala izredno stroga strokovna žirija, ki je učencu Glasbene šole na Koroškem Andreasu Kelichu prisodila prvo nagrado za njegovo muziciranje. Prav tako je to veliko priznanje za učitelja glasbe Hanzija Ogrisa in ne nazadnje seveda za celotno glasbeno šolo.

To tekmovanje je bilo ustanovljeno z namenom, da bi med mladino razvijali smisel za neponarejeno ljudsko glasbo in da bi dvignili njeno vrednost kot odgovor na komercialno in izumetnično „ljudsko“ glasbo, ki služi predvsem masovnemu turizmu. Za to tekmovanje smejo udeleženci izbrati samo pesmi svoje ožje domovine, srečanje pa naj pomaga utrjevati samozavest pravih ljudskih muzikantov.

Andreas Kelich se že tretje leto uči diatonično harmoniko pri slovenski glasbeni šoli v oddelku Borovlje. Doma je z Bajtiš, za harmoniko pa se je navdušil pri svojem stricu, ki je na stari štajerski harmo-

nik rad igral narodne pesmi. Učiti se je začel kar pri njem – ko pa se mu je zdelo, da že nekaj zna, se je začel izpopolnjevati bolj „profesionalno“ in kmalu začel igrati na poročnih slavnih, navdušil pa je tudi na srečanju ORF v Borovljah.

Njegov vzor je učitelj Hanzij Ogris, njegova želja pa, da bi to specifično zvrst igranja prevzel in širil po ozemlju dvojezične Koroške, pa seveda tudi preko njenih meja.

Učenci slovenske glasbene šole vse pogosteje prejemaajo nagrade; lani so jih na deželni tekmovanju „pobrali kar 17. Učitelj Roman Verdel pravi: „Nagrada Andreasu Kelichu me zelo veseli in iz vsega srca mu čestitam, prav tako Hanziju Ogrisu. Nagrade našim učencem pa so zelo pomembne, saj dokazujejo visoko raven poučevanja pri nas, kar ni tako nepomembno pri prošnjah za dotacije glasbeni šoli.“

Dokazujejo tudi, da je naša šola vsaj tako dobra kot Musikschulwerk, če ne še boljša.“

Tudi uredništvo Slovenskega vestnika nagrajencu in njegovemu učitelju iskreno čestita!

S.W.

Potreba po slovenskem vrtcu na Dunaju vedno bolj narašča, ker je vse več slovenskih družin. Celotno okolje je nemško govoreče in precej je tudi mešanik zakonov. Tako bi se otrok lahko naučil slovensko le v družini oz. od le enega roditelja, kjer le eden od staršev obvlada slovenski jezik, to pa slabi odnos do jezika. Zato se je

Otroški vrtec na Dunaju

nekaj staršev zbralo v iniciativno skupino Ciciban, ki se je lotila ustanovitve slovenskega oz. dvojezičnega vrtca na Dunaju. Ker nihče nima izkušenj z ustanavljanjem vrtca, smo hvaležni za kakršnokoli pomoč. V skupino sprejememo tudi vsakogar, ki (še) nima otrok in se zanima le za organizacijo – starši imajo že tako vedno premalo časa.

Prav posebej pereči sta vprašanji prostorov in vzgojiteljice. Kdor se zanima za sodelovanje ali ima otroka/e, ki bi rad/i hodil/i v ta vrtec, naj se javi pri Nadi in Karlu, Dunaj, tel. 55 20 282, ali pa pride danes, v sredo, 11. 11. ob 20.00 uri v kavarno KSŠSD, 1070, Mondscheingasse 11, tel. 52 64 667. **Nada Zerzer**

Herman Germ novi predsednik DSPPPA

V soboto, 7. novembra, je bil v Mladinskem domu v Mikševem drevoredu v Celovcu občni zbor Društva slovenskih pisateljic in pisatelj v Avstriji, ki se je lansko leto statutarno razširilo tudi na prevajalce in publiciste (novinarje). Po skoraj dveh desetletjih – DSPA je bilo ustanovljeno v dobi po zloglasni hajki na dvojezične krajevne table – je Janko Messner, soustanovitelj tega društva, odložil predsedniško funkcijo in predlagal, naj novi odbor izvoli zanjo mladinskega pesnika Hermana Germa.

Ta je po razrešnici starega in izvolitvi novega odbora kot novi predsednik pozval sosvet narodne skupnosti koroških Slovencev, naj za prihodnje leto (1993) pri

odmerjanju finančnih sredstev ponovno ne „prezre“ svojih literarnih ustvarjalcev, saj ima društvo v načrtu prepotrebne projekte, med drugimi razširjeno slov. antologijo „Ta hiša je moja in vendar moja ni“, ki je že deset let in več razprodana, naši dijaki pa nimajo primerne žepne izdaje, iz katere bi lahko spoznali razvoj slovenske literature na Koroškem.

Novi odbor sestavljajo poleg predsednika Germa še: Janko Messner in Lenčka Kupper kot podpredsednika, Tatjana Angerer kot tajnica, Lojze Angerer kot blagajnik ter Kristijan Močilnik in Anton Haderlap kot preglednika računov.

Društvo ima trenutno 28 članic in članov. **F.Č.**

Zaskrbljenost za jezik

V soboto, 7. t.m., je imelo SPD „Jepa-Baško jezero“ Loče – Pečnica pri Pušniku v Ločah svoj redni občni zbor. Društveni moški zbor je s pesmijo pozdravil številno občinstvo in pozdravu se je nato pridružila predsednica Anica Lesjak-Ressmann s kratkim nagovorom. Omenila je, da se je društvo dostojno oddolžilo sedemdesetletnemu jubileju svojega obstoja, ter orisala pomembno vlogo kulturnega delovanja, ki je bilo življenjskega pomena za našo narodno skupnost. Zaskrbljenost je izrazila ob današnjem stanju, ko, kljub številnemu članstvu in močni prisotnosti društva v javnosti, slovenska govornica ne le po naših domačijah, marveč tudi med samimi dejavniki vidno nazaduje, s tem pa gre v izgubo bistveni del naše osebnosti – naša identiteta.

Tajnik Joško Wrolich je v splošnem pregledu nanizal nekaj važnejših dejavnosti ob zadnjega občnega zbora pred tremi leti. Napovedal je izdajo lista, ki naj bi člane obveščal o društvenem življenju. Ustanovitev otroškega pevskega zbora, temeljita prenova tamburaškega ansambla ter okrepljeno pri-

zadevanje za dvojezičnost v občinskem listu naj bi bili najvažnejši načrti za bližnjo bodočnost. Finančno poročilo je podal Mirko Singer, iz njega pa je bilo razvidno, da je odbor dobro in varčno gospodaril.

Za strešni organizaciji sta spregovorila Franc Kattinig za KKZ ter Roman Verdel za SPZ. Izrekla sta zahvalo odboru za marljivo in vzorno delovanje, povezano z najboljšimi željami tudi za naprej.

V razpravi je bilo povedano, da zgolj številke v poročilih dostikrat ne dajejo prave slike, da je uspešno prizadevanje mogoče meriti edino po stanju v narodnem življenju. Izražena je bila tudi želja po močnejšem kulturnem sodelovanju z narodom sosedom. Ker je stari odbor svojo nalogo dobro opravil, je bil domala v celotni sestavi soglasno potrjen tudi za naprej. Predsednica Anica Lesjak-Ressmann se je zahvalila za izkazano zaupanje ter vse navzoče pozvala k še bolj plodnemu sodelovanju v prihodnjih letih.

Za družabni večer je nato poskrbel ansambel „Drava“, društvo pa je poskrbelo tudi za pijačo in prigrizek.

„Lira“ praznuje 110-letnico

Prvo slovensko pevsko društvo LIRA Kamnik je pretekli petek izvedlo jubilejni koncert ob 110-letnici delovanja. Društvo je bilo ustanovljeno kot protiutež nemškutariskim „ferajnom“, ki so se takrat šopirili po slovenski zemlji (Samo Vremšak – zborovodja Lire). Danes pa v Kamniku redno deluje kar 10 pevskih zborov.

Občina Kamnik je zelo ponosna na Liraše (župan Maks Lavrinc), maloštevilni slovenski narod se ne more meriti z velikimi narodi po svojem materialnem bogastvu, lahko pa po duhovni kulturi (predsednik predsedstva Milan Kučan), Kamnik in Slovenijo smo spoznali preko Lire, ... take in podobne so bile izjave raznih predstavnikov, ki so se ude-

ležili jubilejnega koncerta.

Lira, ki je znana tudi po tem, da v svoj repertoar vedno vključuje tudi krstne izvedbe in precej zahtevno literaturo, je to potrdila tudi na petkovem jubileju. Zelo zahteven je bil izbor pesmi (od Gallusa preko Savina, Marolta do Gabrielčiča), treba pa je reči, da mi je bilo precej pesmi neznanih, vseh pa mi je bila stopnja zahtevnosti in dobra izvedba.

Kako priljubljena je kamniška Lira, se je pokazalo, ko so bile na vrsti čestitke, saj se je na odru zvrstilo preko 30 voščilcev. Za Slovensko prosvetno zvezo in Koroško (prvi Lirini nastopi na Koroškem so bili v letih 1893/94) je zboru čestital predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Gustav Brumnik. **Dani**

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sreda, 11.11. 19.30	v Domu v Tinjah	Ali smo na vse veke obsojeni na nezaupanje in predsodke na južnem Koroškem? Predava: Jože Marketz	Dom v Tinjah
Sreda, 11.11.	na Glavnem trgu v Borovljah	Martinov trg	Občina Borovlje
Četrtek, 12.11. 20.00	v gostilni Breznik v Pilberku	Informativni večer: Jugovzhodna železniška povezava	PUAK
Petek, 13.11. 20.00	v farni dvorani v Šentjakobu	„Arhangeli niso avtomati“ – gostuje gledališka skupina SPD „Bilka“ iz Bilčovsa	SPD „Rož“
Petek, 13.11. 20.30	v Cankarjevem domu v Ljubljani	FESTINO – madrigalna komedija Nastopa: Hortus musicus iz Celovca	
Petek, 13.11. od 15.00 do 17.00	Ljudska šola v Žvabeku	Projekt „Dobra knjiga, najboljši prijatelj otroka“	KPD „Drava“
Petek, 13.11. 20.00	v gostilni Dobernig na Reki pri Šentjakobu	Informativni večer: Jugovzhodna železniška povezava	PUAK
Sobota, 14.11. od 14.00 dalje	v kulturnem domu na Brnci	100 let Posojilnice-Bank Zila – Jubilejna prireditve; otroški program, pop-skupina Let's Fezz, Oktet Suha, Polizeichor Villach, tekmovanja Soprireditelj: SPD „Dobrač“	Posojilnica Zila
Sobota, 14.11. 20.00	pri Kovaču na Obirskem	Koncert Ljubljanskega okteta	SPD „Valentin Polanšek“
Sobota, 14.11. 19.30	v Ljudski šoli v Bilčovsu	Koncert „Glasba ne pozna meja“, nastopata Christian Filipič (flavta) in Dušan Sodja (klarinet), pri klavirju prof. Vlasta Doležal – Rus, spremljiva prof. Johannes Kalkreuth	Glasbena šola in SPD „Bilka“
Sobota, 14.11. 20.00	v kulturni dvorani v Zrelcu	Koncert ansambla Slovenija – „Srečanje v dolini“; spored sooblikuje otroška skupina SPD „Radiše“	SPD „Radiše“
Sobota, 14.11. 19.00	v farni dvorani v Šmarjeti v Rožu	SMEH V ZRCALU – gostuje gledališka skupina iz Borovelj	Katoliška prosveta
Petek, 20.11. 19.30	v farni cerkvi v Dobri vasi	GALLUS IN CONCERT – nastop MePZ Gallus iz Celovca. Vodi: prof. Jože Ropic	SPD „Srce“
Sobota, 21.11. 19.30	pri Florjanu v Vogrčah	Koncert ob 60. obletnici MoPZ „Foltej Hartman“; nastopajo še: MePZ Podjuna, MoPZ Kralj Matjaž, MoPZ Vres	SPD „Edinost“
Nedelja, 22.11. 11.00	v farni dvorani v Železni Kapli	„Stotisočnoga“ – lutkovna predstava iz Ljubljane	SPD „Zarja“ in SPZ
Nedelja, 22.11. 17.30	v farni dvorani v Šentjakobu	„Stotisočnoga“ – lutkovna predstava iz Ljubljane	SPD „Rož“ in SPZ
Četrtek, 26.11. 11.30 in ob 19.30	v Mladinskem domu v Celovcu	Hrup za odrom – komedija; gostuje Mestno gledališče iz Ljubljane	SPZ

RAZSTAVE

CELOVEC

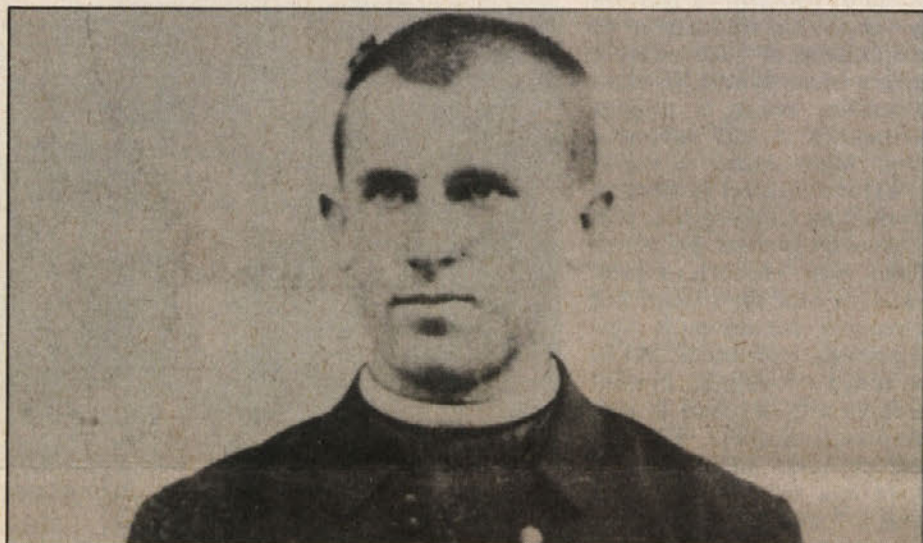
- Deželna galerija, Burgg. 8, Plastik akut III (do 29. 11.)
- Kavarna v Hiši umetnikov – Ute Aschbacher (do 28. 11.)
- Hiša umetnikov – Josef Tichy (do 28. 11.)
- Mestna hiša – Maria Buxbaumer (od 6. 11. do 19. 11.)
- Galerija Freund, Wiesbadenerstr. 3, Franz Moro, Mauern (do 7. 11.)
- Kavarna Bei uns – Wolfgang Ebner (do 20. 11.)

Ziljani bodo praznovali 100-letnico posojilnice

„Ker se je v novejšem času zmirom bolj prikazovala potreba, da bi se Slovenci oziroma posojilnic, kakoršnjih je, hvala Bogu, že čez 50 po vseh 4ih slovenskih deželah, tudi Št. Lenartski Slovenci bolj na lastne noge postavili, – želeli smo že večkrat ustanoviti za Št. Lenartsko faro „Slovensko posojilnico“. Pa želja, ostala je le dobra želja, dokler niso prišli č. g. kaplan Jožef Svaton, v Št. Lenart dne 13. avgusta 1892. Te č. g. Jožef Svaton, rojen Čeh. – kjer je skoraj v vsakej večji vasi že združna posojilnica, – imeli so posebno pogumnost in veselje za ustanovitev nove posojilnice; začeli so nekatere Št. Lenartčane k ustanovitvi prigarjati. Št. Lenartski Slovenci so to blago misel z veseljem pozdravili, ter dogovorili se tudi, da se hočemo 23. oktobra 1892 pri Treiberju v Podtucji, Št. Lenartski, Pod-

klosterski in Brnški rodoljubi s tem namenom zbrati, ...“ je zapisano v zapisniku ustanovnega sestanka. In res so se zbrali župnik Simon Stöckl, kaplan Jožef Svaton in 14 kmetov iz šentlenarške fare. župnik in deželni poslanec Gregor Einspieler s petimi kmeti iz podklosterske fare in brnški župnik Valentin Kraut s petimi kmeti. Na sestanku je glavno besedo prevzel Gregor Einspieler, udeležence je navdušil in ustanovili so zadrugo z imenom „Hranilnica in posojilnica za sv. Lenart pri sedmih studencih in okolico“.

V jubilejni brošuri „100 let delovanja slovenskih posojilnic na Zilji“ njen avtor dr. Avgustin Malle opisuje zanimiv razvoj in seveda številne težave ziljskega posojilništva. Brošuro je vredno prebrati.

Pobudnik ustanovitve prve ziljske posojilnice, šentlenarški kaplan Jožef Svaton.

Recepti za sladokusce

Naši lovci niso znani le po lovski latovščini, temveč tudi po dobrem pogledu in mirni roki. Ker pa je lovski bratovščina kar precej številna, uplen pa bogat, je kar prav, da opozorimo na dobrodošlo knjigo divjačinskih receptov, ki sta jih zbrala in uredila Neva Brun in Marjan Remic. V njej je kar 300 navodil za pripravo jedi iz vseh vrst divjačine za vsako priložnost. Knjigo, ki je lahko tudi lepo darilo, lahko naročite pri tajniku Kluba prijateljev lova Mirku Kelihu v Celovcu ali na naslovu: Klub prijateljev lova, 9020 Klagenfurt/Celovec, Tarviser Straže 16.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 11. 11. Glasbena sredo
Večerna 21.05–22.00 Glasbeni stiki med Avstrijo in Slovenijo – III.

Četrtek, 12. 11. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 13. 11. Einspielerjeva nagrada

Sobota, 14. 11. Od pesmi do pesmi – od srca do srca.

Nedelja, 15. 11. 6.30–7.00 Duhovna misel (kpl. Pavel Pibernik iz Ljubljane) – Dobro jutro na Koroškem.
18.10–18.30 Dogodki in odmevi.

Ponedeljek, 16. 11. Konec jesenskega dela nogometnega prvenstva – repriza.

Torek, 17. 11. Partnerski magazin.

POSOJILNICA-
BANK
PODJUNA

Naprodaj

Gradbene parcele
v Libučah

Podrobnejše informacije
prejmete na tel. št. 0 42 36/20 76.

SLOVENSKI Nadstrankarski
VESTNIK časopis
koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojence 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

Dvojezična akademija postala koroški ponos

Prav lepo je bilo slišati koroškega deželnega glavarja dr. Cristofa Zernatta na novinarski konferenci ob obisku ministra za šolstvo in kulturo brazilske zvezne dežele Minas Gerais Maresa Guie, ko je med drugim dejal: „Seveda smo ponosni,

da nam je uspelo na za Koroško tako občutljivem področju očitno najti rešitev in razviti ponudbo, ki ne zadovoljuje samo prizadetih na Koroškem, ampak je v tem času že dosegla mednarodno priznanje, da o njej ni slišati le pohvalnih besed,

Deželni glavar Zernatto z ministrom Guio

LESERBRIEFE

„Brandstifter“ und „Ultimator“

Für die EG macht die politische Klasse in Österreich ihre Hausaufgaben.

Innere Reformen mit „Tendenzen, die jeder Rechtsstaatlichkeit Hohn sprechen“ (Zitat: Österreichischer Städtebund) sollten das gemeinsame Haus Europa zu einem Hochsicherheits-trakt in dem 700 Lobbyisten aus – und einwandern umgestalten. Dafür werden „den Möglichkeiten zu behördlicher Willkür“ in der Gesellschaft Tür und Tor geöffnet.

Spricht man jetzt schon „von Brandstiftern in der Klasse“, handelt es sich dabei offensichtlich um jene Schüler des restriktiven Geistes im bürgerlichen Staat, die öfter aufgezeigt haben wie's geht. Anstelle „einer offenen Gesellschaft“ errichten sie „neue Mauern rund um die EG“ hinter denen zu leben den Menschen als Freiheit angepriesen und gesetzlich vorgeschrieben wird.

Darin läuft jetzt die SVP-Koalition dem Klassen Primus Haider-FP den Rang als am besten treibende Kraft der Restriktion ab. Die hinkt jetzt hinter den Hausaufgaben der Klassen-Koalition her und stellt ein Ultimatum.

Gegen Atompläne in Kroatien

Anlässlich der neuerlichen Nachricht, daß Kroatien ein eigenes Atomkraftwerk errichten will, ist es weit zuwenig, wenn einige Landespolitiker nur mit bescheidenen Protesten reagieren. Die Kärntner Initiative „Alpen-Adria frei von Atomanlagen“ fordert in einer Resolution die Kärntner Landesregierung zum x-ten Mal auf, die Regierungen Sloweniens und Kroatiens zu drängen, ein kurzfristiges Atomausstiegsprogramm zu erstellen und mit angemessener

Ihr Zwölf-Punkte Programm, eine Fleißaufgabe hinter der die (Werbe) Million steht – dient als politisches Vehikel zum Getöse erzeugen.

Damit werden „entrechtende und schikanöse Gesetze“ von innen mit antreiben und nachhinken, von außen mit Trug: „Österreich ist kein Einwanderungsland“ und Lug: „Die AusländerInnen nehmen uns die Arbeitsplätze und Wohnungen weg“, niedergelärmt.

Das Zusammenspiel „von Brandstiftern und Ultimator“ läuft wie eingespielt, läuft wie geschmiert.

Die Lobby für „repressive Herrschaft“ macht Gesetze gegen Teile der Bevölkerung/des Volkes und der „everybodies Haid(arling)er-FP“ spaltet die Bevölkerung/das Volk in Teile.

So etwas nennt man „Klassen-Herrschaft“ in einer „autoritären Scheindemokratie“.

Dagegen hilft der energische Widerstand der Arbeitenden ob mit oder ohne Arbeit ob AusländerInnen, die sich im solidarischen Leben nicht entmutigen lassen.

Reinhold Steindorfer

solidarischer Unterstützung Österreichs bald zu verwirklichen.

Die Hinweise von Politikern auf die schwierige wirtschaftliche Lage dieser Länder können im Hinblick auf die Atomgefahr nicht als Entschuldigung für mangelndes Handeln akzeptiert werden; ebenso nicht, daß die Verantwortung in dieser Angelegenheit auf die Bundesregierung in Wien abgeschoben wird.

Für die Kärntner Initiative:
Josef Mandl

temveč da želijo ta model prenesti tudi v druge dežele.“ Te besede so veljale za Dvojezično trgovsko akademijo v Celovcu.

Zernato je tudi dejal, da je avstrijsko zvezno ministrstvo za šolstvo že podpisalo protokol o sodelovanju in da bo ustanovljena skupina strokovnjakov pod vodstvom poslujočega predsednika Koroškega deželnega šolskega sveta, ki bo prenesla izkušnje dvojezične akademije v Minas Gerais. Sam se bo vabilu, naj obišče Brazilijo, verjetno odzval ob otvoritvi celovškemu modelu podobne šole v tej zvezni deželi.

V koroški delegaciji na pogovorih z brazilskim ministrom sta bila poleg predstavnikov deželnega šolskega sveta tudi ravnateljica Dvojezične TAK mag. Maja Amrusch-Hoja ter predsednik Centra narodnih skupnosti na Dunaju Karel Smolle, ki je z brazilskim ministrom tudi prvi navezal stike.

Nekoč tako sporna trgovska akademija zaradi svojega modela in seveda uspešnega delovanja pridobiva na ugledu, Koroška je navzven ponosna, besede deželnega glavarja pa zavezujejo tudi doma!

J.R.

Slovenski vestnik čestita!

Odborniku ZSO, **Ludviku Ogrisu** z Lipice za rojstni dan;
gospe **Ceciliji Preinig** iz Grabalje vasi za osebni praznik;
gospodu **Aloju Raschunu** iz Mlinč za osebni praznik;
gospe **Jožefi Draksler** za osebni praznik;
gospe **Reziki Lederer** iz Šentjakoba za osebni praznik;
gospodu župniku **dr. Hajšku** iz Sveč za dvojni praznik;
gospodu **Fridlu Kapunu** iz Konovec za 50. rojstni dan;
gospe **Fridi Rekar** iz Klopce za 60. rojstni dan;
predsedniku društva upokojencev Podjuna, **Martinu Komarju** za god;
gospe **Katarini Dovjak** iz Podgrada za rojstni dan in god;
gospe **Justini Mak – Colnerjevi** iz Sel za rojstni dan;
gospe **Uršiji Mak – Štefunovi** na Šajdi za rojstni dan;
gospe **Justi Dovjak – Senčnikovi** iz Sel za rojstni dan;
gospe **Jerici Koletnik** iz Pliberka za 60. rojstni dan;
gospe **Nani Jug** iz Borovelj za 70. rojstni dan;
gospodu **Hubertu Firja** iz Kazaz za god;
gospodu **Milanu Rasingerju** za rojstni dan;
gospe **Elzi Perč** iz Železne Kaple za rojstni dan in god;

NOVICE
IZ

SLOVENIJE

V Sloveniji Združenje bank

Novo združenje bank in bančnikov Slovenije bo sprejelo bančni kodeks, po katerem se bodo morale ravnati vse banke, hranilnice in bančniki. Takega kodeksa v Sloveniji doslej še ni bilo, zato je bilo toliko različnih pravil in načel. Sprejet bo tudi nov temeljni dokument o splošnih poslovnih pogojih za vsako banko. Združenje se

bo tudi takoj začelo pripravljati na ustanavljanje inštituta za bančništvo, ki bo najvišja izobraževalna ustanova ter center za usposabljanje bančnikov.

Odslej bo vsaka banka ponujala kredite pod konkurenčnimi pogoji, doslej pa so morali interesi po kreditih povpraševati sami.

Ustavna obtožba Zlobca in Kučana

Na novinarski konferenci nevladnih (opozicijskih) strank pretekli teden v Ljubljani je bivši minister za pravosodje in predsednik Narodno-demokratske stranke Rajko Pirnat povedal, da bodo te stranke (Slovenski krščanski demokrati, Slovenska ljudska stranka, Liberalna stranka in Pirnatovi narodni demokrati) vložile zahtevo za uvedbo postopka za ustavno obtožbo člana predsedstva Cirila Zlobca in predsednika pred-

sedstva Milana Kučana. Ciril Zlobec naj bi dvakrat posredoval najbolj tajen državni podatek (dan slovenske osamosvojitve) italijanskemu generalnemu konzulu v Ljubljani, Milan Kučan pa naj bi bil o tem obveščen, vendar ni ukrenil ničesar, pač pa je prijatelju ta „spodrselj“ le prijazno neformalno očitil.

Obtožba mora skozi skupščinsko proceduro in jo morata podpreti dve tretjini poslancev.

Festival radijskih postaj Slovenije

Ob koncu oktobra je v Slovenj Gradcu potekal tretji festival krajevnih in krajskih radijskih postaj Slovenije. Ob dejstvu, da je prav krajevni radio sredstvo obveščanja in množične kulture, ki služi najštevnejšim „potrošnikom“, gre vsekakor za pomembno delovno in družabno prireditve, ki pa si zaradi svoje mladosti šele ustvarja svojo podobo. Srečanja – udeležilo se ga je 16 radijskih postaj z okrog 70 sodelavci – je najpomembnejše zaradi izredno bogatega strokovnega dela, saj zanj vse postaje pripravijo posnetke svojih najboljših oddaj v minulem letu. Prispevki so razdeljeni v dve skupini: informativne oddaje, komentarji in reportaže ter glasbene in kontaktne oddaje – prav te so praviloma najbolj priljubljene – in zabavno-reklamne oddaje. Na tej vsebinski osnovi poteka tudi ocenjevanje prispevkov v dveh tekmovalnih komisijah, ki sta jih v Slovenj Gradcu vodila dr. Manca Koširjeva in Andrej Šifrer. Opravili sta zares velikansko delo, saj sta morali poslušati skoraj 400 posnetkov, kar seveda kaže na to, kako zares radijske postaje jemljejo svoj festival.

Takšen festival pa je za gostitelja, letos je to bil Koroški radio Slovenj Gradec, tudi velik organizacijski zalogaj. Tekmovalni del je spremljala vrsta vzporednih prireditev, od katerih sta bili najpomembnejši začetni in sklepni del festivala. Vsedržavni pomen dogodka je zaznamoval tudi predsednik slovenskega predsedstva Milan Kučan, ki je festival odprl in zatem v javni radijski

oddaji odgovarjal na vprašanja urednikov vseh sodelujočih postaj.

Na okroglih mizah so se udeleženci pogovarjali o pomenu raziskovalnega dela na tem področju in s pomočjo ameriškega kulturnega centra v Ljubljani spoznali delovanje ameriških krajevnih radijskih postaj ter se pri tem tudi dogovorili za možne oblike sodelovanja.

V Koroškem muzeju Slovenj Gradec so si gostje lahko ogledali razstavo ob 30-letnici Koroškega radia in razstavo o tretjem slovenskem boju za severno mejo v tem stoletju – o lanski osamosvojitveni vojni, kot je bila dokumentirana od Pomurja do Koroške. To razstavo je drugi dan festivala odprl slovenski minister za informiranje Jelko Kacin, ki je pri tem posebej poudaril pomen zgodovinskih dogodkov na koroških tleh ob koncu obeh svetovnih vojn in v letu 1991.

Pri tem so bila izredno pomembna vsa sredstva obveščanja, med njimi še zlasti tista tako rekoč neposredno s frontne črte, kot to velja za radijski postaji Murska Sobota in Slovenj Gradec.

Na sklepnem večeru je minister Jelko Kacin razglasil tekmovalne dosežke in prvim trem – zmagovalni radijski postaji Murski val ter Koroškemu (prvo mesto za reportažo) in Celjskemu radiu podelil prislužena priznanja.

Ker ima slovenski narod svoj bolj ali manj enoten kulturni prostor, naj združenje na naslednje festivale vabi tudi uredništva zamejskih slovenskih radijskih oddaj.

Franček Lasbaher

Zmaga v Brežah:

SAK na odmor z 10 točkami prednosti!

Breže-SAK 0:1

Slovenski atletski klub je svojo najuspešnejšo sezono, odkar igra v koroški ligi, zaključil tako, kot jo je začel – z umago 1:0 proti ekipi iz Brež. In kot v Trnji vasi ob začetku prvenstva, si je slovenska enajsterica zagotovila obe točki šele tik pred koncem srečanja. Po lepi akciji po desni strani je mladi Marjan Šmid, ki je šele v 78. minuti vstopil v igro, lepo podal v kazenski prostor in Herman Lippusch je žogo hladnokrvno poslal v gol. 1:0 v 85. minuti. To je bil hkrati Lippuschov šesti zadetek v sezoni.

Okrog 1200 gledalcev ni videlo lepe in kako-

vostne tekme. Na majhnem igrišču se je od vsega začetka razvila borbena igra. Domačini pa so imeli terensko premoč in so nekajkrat nevarno streljali na gol, toda odlični Adi Prescheren je bil vsakič na mestu. Le v 62. minuti, po huđi napaki v obrambi – sicer suvereni kapetan Lojze Sadjak je

Piše Eda Velik

zgrešil žogo – so imeli slovenski igralci veliko sreče, toda Wolfgang Krappinger je s petih metrov je streljal mimo gola. Tudi brez nekaterih standardnih igralcev – Marjan Sadjak je še vedno poškovan, trener-igralec Ramšak kaznovan, Kreutz, Ho-

ber, Franci Sadjak, Gallo in Šmid so igrali za moštvo pod 19 – je Slovenski atletski klub tudi v šestnajsti prvenstveni tekmi ostal neporažen. Friesach na lestvici zaostaja že za 10 točk, od tretjega do desetega mesta pa je velika gneča. ATSV Wolfsberg je doslej zbral 18 točk, Matri pa jih ima 16. Na repu lestice samevata Mölltal in Šentvid z devetimi oziroma osmimi točkami.

Prvenstvo v koroški ligi se bo nadaljevalo spet 20. marca prihodnje leto, slovenski nogometaši pa se že lahko v miru pripravljajo na kvalifikacijske tekme za vstop v drugo zvezno ligo.

Slika: Fera/Naš tednik

NAMIZNI TENIS

Namiznoteniški igralci NTK Bilčovsa so spet igrali neodločeno in se vedno bolj približujejo vrhu lestvice drugega razreda, vzhodne skupine. Tokrat je bil nasprotnik ekipa koroških elektrarn Kelag, točkovali pa so dr. Gasser (2), mag. Hornböck (1), Mohar (1) in dvojica Mohar-Gasser. Izid torej 5:5.

ŠAH – POKAL

V drugem kolu tekmovanja za koroški pokal je četverica Slovenske športne zveze gladko podlegla tekmečem z vzhodne Tirolske: v Bilčovsu je namreč gostovala vodeča ekipa iz naj-

višje lige na Koroškem, Lienz. Na prvi deski je pri gostih igral mladi Tabernig, ki je bil na preteklem svetovnem prvenstvu v kategoriji pod 20 let plasiran med 15. in 20. mestom! Postava šahistov SŠZ: Hattenberger, L. Gallob, Ferm (vsi 0), F. Rulitz (remi). Izid torej 0,5:3,5.

ŠAH – PRVENSTVO

Poleg pokalne tekme so slovenski šahisti pretekli vikend odigrali tudi tri prvenstvene tekme. Prva ekipa SŠZ/Carimpex je doma s 5:3 premagala prvo ekipo Weitensfelda v spodnji ligi, zahodni skupini. Cilj letošnje sezone je mesto med prvimi štirimi, kajti zaradi razporeditvene

reforme bodo vsi ostali vključeni v razred niže! Postava: Kovač (1), Hattenberger (0), L. Gallob, dr. Amrusch (oba 1), Reichmann (0), Ferm (1), dr. Gasser, D. Lukan (oba remi).

Druga ekipa SŠZ/Posojilnica Celovec je v prvem razredu, vzhodna skupina, gostovala v Wietersdorfu. S prvo desko nezasedeno in tremi mladinskimi igralci je SŠZ dosegla le 2,5 točke, Wietersdorf pa je s svojimi zbranimi 5,5 točke seveda zmagal.

Opravičilo

V prejšnji številki se nam je pri montaži športnega prispevka zgodila neljuba napaka. Tekst je razrezan in napačno sestavljen. Bralcem in avtorici prispevka se opravičujemo.

Uredništvo

Dob na četrtem mestu!

Gleisdorf:SK Aich/Dob 3:0 (-8,-8,-8)

Po prvem delu prvenstva zaseda moštvo Doba 4. mesto pred HYPO-Celovec. To je po mnenju strokovnjakov celo mala senzacija. Da Dobljani niso še više na lestvici, je kriva njihova nervoza in kot v zadnji tekmi proti Gleisdorfu tudi sodnik.

S pomočjo sodnika in tudi ob nagli in zanesljivi igri Gleisdorfa so naši v prvem nizu zaostajali kar z 0:7. Z dobrim sprejemom servisov in silovitim napadom si je domače moštvo zagotovilo prvi niz. Do stanja 4:4 so Dobljani v drugem nizu pokazali nasprotniku zobe. Vzrok, da potem

niso dobili niza, je bil v tem, da je Gleisdorf skoraj vse napade naših ustavil z dobrimi bloki. V tretjem nizu so Dobljani povedli s 7:3. Nato pa je v igro posegel

Wolfsberg:SK Aich/Dob – moški 0:3

Wolfsberg je bil za Dobljane v prejšnjih letih zelo neprijeten nasprotnik. Brez trenerja Borisa Skudnika, ker je bila hkrati tekma ženske ekipe, je drugo

sodnik. Menda ga je Aleš Jerala užalil in zato je dobil rdeči karton. posledica tega je bila, da je Gleisdorf kar desetkrat točkoval. To je bilo usodno. Dobljani so izgubili niz in tudi tekmo.

Marko Trampusch

SK Aich/Dob: Breže – ženske

3:0 (15:4, 15:1, 15:4)

Dobljanke so pričakovale močnejše nasprotnice. Ženske iz

Brež se niso znašle v igri in so gladko podlegle v 33 minutah.

Priče časa na predarlskih šolah

Kar na šolskem področju v večini zveznih dežel že več ali manj redno poteka, je pri nas na Koroškem omejeno le na nekaj redkih izobraževalnih ustanov, kjer se pedagogi prizadevajo nuditi mladini poleg šolskega znanja tudi še kaj več, nekaj, kar zadeva močno aktualna vprašanja našega vsakdana. Gre za zgodovinski pouk, v sklopu katerega naj bi se šole pri obravnavanju polpretekle zgodovine posluževale tudi prič časa, ki bi suhoparne zgodovinske podatke dopolnjevale ter izpopolnjevale s pripovedovanjem osebnih doživetij in izkušenj. Šele zadnje čase pa nasploh predmet zgodovine skuša posegati tudi v novejši čas, medtem ko se je do nedavnega ta veda

navadno končala s prvo svetovno vojno, saj je bila medvojna doba ter še posebno druga svetovna vojna z vsemi okoliščinami preveč vroča tema, zato se je to obdobje enostavno zamolčevalo. Zato ni čudno, da je vsepovsod, tudi na šolah zaznati močno oživiljanje neonacistične ideologije, ki skuša z zanikanjem grozodejstev nacifašistične dobe ter omalovaževanjem teh žrtev pripraviti plodna tla novim mračnim silam.

Ministrstvo za pouk in umetnost je zaradi tega poslalo odlok na vse šole, da povabijo priče časa za dopolnilo zgodovinskega pouka, da pa s šolarji govorijo tudi o aktualnih vprašanjih, ki so brez dvoma povezana s preteklostjo. Netilci

nemirov namreč pod pretvezo potujčevanja očetnjave in navidezne skrbi za delovna mesta svojih državljanov zbuja mržnjo ne le do tujskih delavcev, marveč tudi do vseh drugih narodnosti. Ob avstrijskem državnem prazniku ter 50-letnem jubileju Židovskega muzeja v Hohenemsu na Predarlskem je zato njegov pedagoški vodja Bruno Winkler s prizadevanji sodelavci pripravil projekt, ki je doslej edinstven v Avstriji. Po dogovoru z ministrstvom za pouk in umetnost, predstojniki oz. pedagogi glavnih in srednjih šole je v Hohenems povabil deset prič časa, ki so domala v vseh mestih Predarlske v štiridesetih razredih predavale o polpretekli zgodovini ter vodili dis-

kusijo o današnjih aktualnih vprašanjih. Razveseljivo je, da sta bila v krog referentov (žrtev fašizma ter avstrijskega odpora) povabljeni tudi naša rojaka, izseljenca Franc Rehsman in Franc Černut. Tako so šolarji Predarlske prvič zvedeli nekaj več o koroških Slovencih, o njihovi zgodovini, izseljeništvu, partizanskem odporu in njihovi današnji problematiki. Ob tem je močno presenetilo živo zanimanje mladine za tematiko, ki niti v koroških mejah niti med našimi šolarji dostikrat nima tolikšnega odziva. Nasploh je štiridnevno bivanje v Hohenemsu potekalo v nadvse toplem, prijateljskem vzdušju, pa ne le z znanci rednih letnih seminarjev prič časa, marveč

tudi v razgovorih s tamkajšnjim prebivalstvom. Kot je bilo nakdano slišati, je prav naša tematika močno odmevala po obiskanih šolah, zato pedagogi Bruno Winkler, Ferdinand Tschabrun s soprogo in drugi želijo, da bi naše informacije predstavili širšemu krogu.

V okviru informacijskega tedna je bil v Židovskem muzeju tudi sprejem z udeležbo vidnih tamkajšnjih osebosti, deželnih politikov, pedagogov, kulturnikov, ki so se vsi zelo pohvalno izrekli o izvedenem projektu, o katerem so precej poročali tudi deželni mediji. Tudi priče časa so bile deležne priznanja in zahval za njihovo požrtvovalno delo na šolah, koroški Slovenci pa smo tudi v tej, najbolj oddaljeni zvezni deželi pridobili številne, dobre prijatelje.

F.Č.